

Kerstwandeling of lichtjesticht in uw buurt

In deze bijlage:

Vooraf: bezinning

Het financiële plaatje

Draaiboek voor de organisatie

Tien tips voor de communicatie

Voorbeelden kerstwandeling en lichtjesticht

Een praktisch draaiboek voor de organisatie en voor de PR vindt u in bijlage 2.

Vooraf: bezinning

Voor een geslaagde activiteit neemt u in de voorbereidende werkgroep een paar punten door:

1. Doelstelling

Bedenk wat de doelstelling van de kerstactiviteit in uw dorp of stad is. Dat helpt bij de realisatie van de activiteit. Bovendien kunt u partnerorganisaties dan goed duidelijk maken wat u wilt. Als zij zich herkennen in de doelstelling en enthousiast worden, kan de samenwerking beginnen. Een van de doelstellingen kan zijn dat u het kerstverhaal wilt delen met mensen die dat niet (meer) kennen. Een andere doelstelling kan zijn dat u wilt bijdragen aan sociale samenhang in de wijk. Voor de ene doelstelling krijgt u wellicht de ene partnerorganisatie warm, voor de andere doelstelling een andere.

2. Visie

Uw visie op deze activiteit past als het goed is bij de visie op kerk zijn van de hele kerkgemeenschap en het kerkbestuur. Als de kerkgemeenschap er wil zijn voor de buurt én het evangelie bekend wil maken, is het aanbieden van de kerstwandeling/lichtjestocht een passende activiteit. Als voorbeeld noemen we hier de doelstelling van de kerstwandeling van de Wilhelminakerk: het kerstevangelie in de wijk zo breed mogelijk bekend maken, mensen nieuwsgierig maken. Christelijk maar niet hinderlijk.

3. Welke doelgroepen?

De doelgroepen worden vanuit de doelstelling gekozen. Doelgroepen bepalen vergemakkelijkt de aanpak van de activiteit. De teksten van de scènes, de aankleding en de lengte van de route moeten enigszins afgestemd zijn op de hoofddoelgroepen. (Gezinnen met kleine kinderen bijvoorbeeld kunnen minder lang lopen dan volwassenen.) Ook voor de PR is het goed om doelgroepen te bepalen. Kiezen voor doelgroepen sluit overigens geen mensen uit. Iedereen kan zich opgeven en meewandelen. De ervaring van andere plaatsen leert dat er allerlei soorten mensen van alle leeftijden aan meedoen.

4. Verbinding met de omgeving

Er zijn verschillende groepen in de omgeving om de verbinding mee te zoeken: maatschappelijke organisaties, ondernemers, vrijwilligers en bewoners. Op basis van de doelstellingen kunnen logische partners bepaald worden.

- Maatschappelijke organisaties, zoals maatschappelijk jeugdwerk, welzijnswerk, scholen. Wellicht kan een ruimte in de school of het schoolplein gebruikt worden.

- Ondernemers. Zij kunnen de wandeling sponsoren en wellicht onder de aandacht brengen.
- Bewoners van de wijk/het dorp: vraag mensen uit de wijk of uit het dorp mee te werken als vrijwilliger. Dat kunnen ook niet-kerkleden zijn. Op die manier is het een evenement van en voor de wijk. Hoe meer zielen hoe meer vreugd! Bovendien vindt u zo meer talent. Straal uit wat u wilt bereiken en vraag mensen hun talent in te zetten. Mensen doen graag waar ze goed in zijn. Daarnaast kunnen mensen die langs de route wonen gevraagd worden om lichtjes in de tuin/achter het raam te zetten.

5. Interkerkelijk

Probeer de activiteit samen met andere kerken te organiseren. Juist missionaire activiteiten kunnen goed samen worden georganiseerd. Zo wordt voorkomen dat er veel verschillende activiteiten rond kerst in het dorp zijn. Bovendien zijn zo al enkele plaatsen op de route geregeld en is het makkelijker om voldoende medewerkers te vinden.

Het financiële plaatje

Het organiseren van een kerstwandeling of lichtjestocht hoeft niet duur te zijn. Er zijn kerken die voor een bedrag van rond de € 1500,- klaar zijn. Hieronder zetten we een aantal kostenposten op een rij waar u rekening mee moet houden. En we geven tips om inkomsten te genereren of de kosten te beperken.

Uitgaven

- Spandoeken
- Drukkosten promotiemateriaal
- Kaarsjes/lichtjes (inzamelen bij de kerk, een 'waxinelichtjescollecte', waarbij u gemeenteleden vraagt een zak waxinelichtjes te doneren)
- Glazen potjes (inzamelen in kerk en bij verenigingen, kinderdagverblijven)
- Drinken en eten (geschonken/gesponsord/lager tarief door winkelier)
- Bedankjes voor vrijwilligers (deze kunnen wellicht gesponsord worden door een winkelier/lokale ondernemer)
- Kleding voor spelers (u kunt spelers vragen hun eigen kleding te regelen)
- Decoratie op route/aankleding van scènes (spelers vragen zelf voor aankleding te zorgen, zoals vuurkorven)
- Verlichting en geluidsversterking
- Professionele regisseur (zonder professionele regie werken)

Inkomsten

- Bijdragen deelnemende kerken
- Bijdrage winkeliers in natura/sponsoring
- Subsidie van burgerlijke gemeente
- Subsidie van Protestantse Kerk in Nederland
(<https://www.protestantsekerk.nl/themas/missionair-werk/missionaire-gemeente/subsidie>)
- Deelnemersbijdragen (vast bedrag per persoon of giftenpot)
- Inkomsten horeca

Tien tips voor de communicatie

Onder een ander menukopje vindt u een draaiboek voor de PR. Hier vindt u een aantal tips die de communicatie verstevigen en vergemakkelijken.

1. Geloof in het evenement. Gelooft u zelf in het evenement? Gelooft u dat het ook interessant is voor mensen die niets met kerk of geloof te maken hebben? Als u hier ook maar enigszins aan twijfelt, start dan nog niet met de communicatie-inspanningen maar sta nog eens stil bij hoe gaaf het evenement is. Bent u nog niet overtuigd? Bekijk dan of het evenement zo aangepast kan worden dat u er wel enthousiast over wordt. Bedenk goed wat u zelf zo leuk vindt aan het evenement, en probeer juist dat over te brengen aan anderen. Geef mensen redenen om te komen!

2. Redeneer terug vanuit de doelgroep. Wat spreekt de bezoekers aan? Neem bijvoorbeeld de locatie. Waar zouden bezoekers graag komen? Organiseer de kerstwandeling op een plek die past bij het evenement, tot de verbeelding spreekt en waar mensen niet negatief over denken. Een kerstwandeling past bijvoorbeeld in een mooi, oud gedeelte van het dorp of de stad, maar ook in een park of buiten de bebouwde kom. Houd ook rekening met de bereikbaarheid en een centrale ligging. Wat zou een reden zijn voor de doelgroep om te komen? Communiceer dat.

3. Wees enthousiast en persoonlijk. U hebt de meeste kans van slagen als mensen persoonlijk worden uitgenodigd. Start niet met groepsmailings, maar nodig mensen persoonlijk uit! Mensen moeten het gevoel krijgen dat ze gemist worden als ze er niet zijn.

4. Gebruik de middelen die de Protestantse Kerk aanreikt. De posters, de flyers, een logo. Geef updates via social media. Dit is geen vervanging van de persoonlijke uitnodiging, slechts een hulpmiddel. Vertel het overal, maar vooral waar de doelgroep is.

5. Benader niet alleen individuen, ook groepen. U hebt het snelste resultaat als er hele groepen tegelijk komen. Benader die groepen als geheel en zorg ervoor dat het goed gebeurt. Wees waakzaam voor een afzwakkend effect, zeker als u andere mensen inschakelt voor de werving. “Jongens, er ligt hier een flyer hoor” werkt niet. Zorg dat anderen net zo enthousiast zijn als u, of doe het zelf.

6. Herhaal. Deel uw bericht een tijd van tevoren en vlak voor de activiteit weer. Welk middel u ook gebruikt: herhaling is de kracht van de boodschap. Herhaal, herhaal, herhaal!

7. Familie en vrienden mogen mee. Stimuleer dat mensen vrienden en familie meenemen. Dat dat erg op prijs wordt gesteld. Noem het ook op de uitnodigingen. Als u mensen vraagt die zeggen niet te komen, dan kunt u vragen of ze mensen weten die wel willen komen.

8. Betrek andere mensen en clubs erbij. Kunt u de directeur van de basisschool of de buurtwerker enthousiast maken om reclame voor het evenement te maken of zelfs om samen te werken? Bekijk wat de mogelijkheden zijn.

9. Media. Je weet nooit wie het oppikt. Gebruik het kerkblad, vertel erover in de dienst, meld het op de website van de kerk, stuur een bericht naar de regionale krant, de lokale radio, enzovoort.

10. Vertel achteraf hoe leuk het was. Kondig niet alleen aan, maar vertel ook naderhand hoe leuk het was. Dan krijgen mensen het gevoel dat ze iets gemist hebben. Volgende keer willen ze er misschien dan wel bij zijn!

Voorbeelden van een kerstwandeling en een lichtjestocht

U vindt hier een voorbeeld voor een kerstwandeling en twee voorbeelden van een lichtjestocht.

Kerstwandeling

Voor deze kerstwandeling is een route van 2 à 3 kilometer nodig; deze wordt gemarkeerd door lichtjes op de grond. De deelnemers zijn ongeveer een uur onderweg en komen tijdens de route een aantal scènes uit het kerstverhaal tegen. Denk vooraf goed na over begin- en eindlocatie. Als die hetzelfde zijn komen deelnemers weer terug bij hun fiets of auto. Dat is een voordeel. Nadeel is dat de eerste groep deelnemers terugkomt op de locatie waarvandaan andere groepen misschien nog moeten starten. Twee verschillende locaties heeft bij een grote groep deelnemers voorkeur. Bovendien is de kans dat de deelnemers op de eindlocatie blijven hangen dan groter. Zorg er wel voor dat start en einde niet te ver bij elkaar vandaan zijn, zodat mensen makkelijk naar hun vervoermiddel terug kunnen.

Kies ook voor alle andere scènes plekken met voldoende ruimte uit zodat mensen veilig de scènes kunnen bekijken. Hieronder staan zeven scènes. Afhankelijk van de mogelijkheden kan dit aantal beperkt of uitgebreid worden. De groepen die starten bij de beginlocatie kunnen met bijvoorbeeld vijf tot acht minuten tussentijd vertrekken. U kunt ook groepen mensen tussen bepaalde tijden laten vertrekken. De scènes worden dan steeds gespeeld als er een aantal mensen staat te kijken. Daarna loopt de groep weer.

Start

Markeer duidelijk waar de start is, bijvoorbeeld met een spandoek of een personage die uitlegt wat de bedoeling is. Creatief: een Romeins soldaat/boodschapper die mensen meeneemt het verhaal in: mensen moeten melden uit welke stad ze komen omdat de keizer wil weten hoeveel mensen er in zijn land wonen en hoeveel belasting hij kan heffen. Voor alle deelnemers geldt dat ze naar Bethlehem moeten. Goede reis!

Einde

Sommige kerstwandelingen eindigen in een kerkgebouw, bedenk of dat voor uw doelgroep geschikt is. Andere kerstwandelingen eindigen in een 'neutraler' gebouw, zoals een school. Of op een locatie die past bij het verhaal, buiten (op een (kinder)boerderij). Bied aan het eind mensen wat te drinken en wat lekkers aan en zorg voor een gezellige sfeer. Zorg dat er gastheren en gastvrouwen vanuit de kerk(en) zijn die eventueel vragen kunnen beantwoorden. U kunt mensen ook uitnodigen voor een kerstactiviteit in de kerk.

Lichtjesticht 1

Scène 1: de wijzen

Een aantal wijzen kijkt naar de sterren. Een van hen ontdekt een bijzondere ster en laat deze aan de anderen zien. Ze zoeken in de boeken wat het zou kunnen betekenen: er moet een bijzondere koning geboren zijn. Samen besluiten ze op reis te gaan om deze koning te zoeken.

Benodigde materialen:

- Vuurkorven
- Dikke boeken
- Sterrenkijkers
- Oosterse, kleurrijke kleding, tulbanden

Scène 2: de herberg

In de herberg is het een gezellige drukte. De herbergier maakt duidelijk dat het écht helemaal vol is. Hij heeft zelfs een hoogzwangere dame weg moeten sturen, hij kon niet anders. Er paste niemand meer bij.

Benodigde materialen:

- Vuurkorven
- Tafels
- Stoelen
- Figuranten (kleding?)
- Eten en drinken
- Muziek

Scène 3: een engel wijst de weg

Een engel vertelt mensen goed nieuws. 'Niet schrikken; ik heb goed nieuws waar iedereen in dit land blij om zal zijn. Vandaag is in Bethlehem de redder geboren. Zoek hem maar op, je vindt een pasgeboren kindje in een doek in een voerbak.' U kunt ook een koor van engelen maken dat een lied zingt.

Benodigde materialen:

- Kleding voor een engel (wit en vleugels)
- Lamp om de engel uit te lichten

Scène 4: Herodes

Koning Herodes vertelt aan de deelnemers of aan zijn bedienden wat hij heeft gehoord. Er zou ergens een koning geboren zijn. Wijze mensen uit een ver land kwamen hem dat vertellen: ze hadden een ster gezien en zochten de koning. Maar Herodes wist van niets,

bij hem in het paleis was er niemand geboren. Wat zou het toch zijn? En zou hij nu zelf nog wel koning kunnen blijven?

Benodigde materialen:

- Troon
- Kleding voor een koning (rode mantel, kroon)
- Eventueel kleding voor bedienden
- Vuurkorven

Scène 5: Volkstelling

Kijk, dat is Bethlehem en daar kun je je inschrijven. Alle deelnemers kunnen hun naam achterlaten. Ze zijn ingeschreven. De Romeinse medewerkers hebben het gerucht over een nieuwe koning gehoord, maar ze weten er verder eigenlijk ook niets van.

Benodigde materialen:

- Tafel
- Lange rol papier (behang)
- Stiften
- Kleding voor soldaten of Romeinse medewerkers
- Eventueel net ervoor: plaatsnaambordje Bethlehem

Scène 6: Herders

De herders zijn onderweg, zonder hun schapen. Ze vertellen iedereen die ze tegenkomen dat ze net bij een bijzondere baby vandaan komen. Ze wijzen de weg, nog een klein stukje verder. Zelf gaan ze snel weer terug naar hun schapen.

Benodigde materialen:

- Herderskleding
- Herdersstaf
- Olielampen (om te dragen)

Scène 7: Kerststal

Maria, Jozef en een (echte) baby in een stal.

Benodigde materialen:

- Kribbe
- Strobalen
- Eventueel: echte dieren
- Vuurkorven

Lichtjesticht 2

Met dank aan de protestantse wijkgemeente De Morgenster in Hilversum geven we deze tekst als voorbeeld.

1. Engel

“Ik ben de engel Gabriël en heb aan Maria, een meisje in Nazareth, verteld dat ze een kind zal krijgen, een zoon. Het zal een heel belangrijk kind zijn. Mensen zullen hem zelfs de Zoon van God noemen.”

Maria begreep niet zo goed hoe dat kan, ze was nog niet eens getrouwd. Maar de engel legt haar uit dat voor God niets onmogelijk is. Maria begreep het nog steeds niet helemaal maar zegt toch: “Voor God wil ik leven, laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.” En de engel ging weer weg. Gaan jullie op zoek naar dat kindje?

2. Keizer Augustus

“Ik ben keizer Augustus. Ik ben de baas van de Romeinen en van een heel groot deel van de wereld. Ik wil weten hoeveel mensen er in mijn rijk wonen. Iedereen moet zich laten inschrijven in het dorp waar hij geboren is.”

3. Bediende

Iedereen moet zich laten inschrijven, ook Jozef en Maria. Ze gaan op weg naar Bethlehem, want daar komt hun familie vandaan.

4. Heraut

Het is een drukte van belang in het land Israël. Alle mensen zijn op reis om zich te laten inschrijven. De herauten vertellen iedereen dat ze op weg moeten. Dat vinden de mensen niet leuk; veel mensen moeten nu een lange reis maken.

5. Een groepje reizigers

Het is alweer even geleden dat de engel bij Maria was. Ze is inmiddels hoogzwanger en onderweg naar Bethlehem om zich te laten inschrijven. Reizigers onderweg hebben Jozef en Maria gezien; Maria op de rug van een ezel en Jozef lopend ernaast. Ze hebben haast want Maria kan bijna bevallen. Een paar reizigers onderweg zijn aan het uitrusten en hebben hen net langs zien komen.

6. Herders in veld met schapen

In het veld zitten herders. Ze moeten de wacht houden over hun schapen. Ze hebben een vuur om zich warm te houden. Een van de herders wil net wat hout op het vuur gooien als er opeens een engel verschijnt. Ze schrikken enorm! De engel zegt: “Jullie hoeven niet bang te zijn! Er is vannacht een bijzonder kindje geboren, de redder van de wereld. Ga maar kijken!”

7. De engelen

De engelen zijn blij! Ze zingen een lied van geluk: “Ere zij God en vrede op aarde.”

8. Bethlehem

Ook wij komen aan in Bethlehem en gaan ons inschrijven.

9. Herberg

We zijn moe en willen uitrusten. Maar de herberg is vol. Alle herbergen in Bethlehem zijn vol! Waar zouden Jozef en Maria uitrusten? De herbergier heeft hen een plekje in een stal gewezen. Daar kunnen ze uitrusten. Misschien is daar ook wel plek voor ons?

10. De wijzen

Er zijn drie wijze mannen die er ook een lange reis op hebben zitten. Ze komen uit het verre oosten en zijn een ster achterna gereisd. Die ster betekent dat er een koning is geboren en ze gaan op zoek om hem cadeaus te geven: goud, wierook en mirre.

11. De stal

In de stal is het gebeurd... Jezus is geboren. Het kindje dat de engel Maria had beloofd. Ze leggen het kind in een kribbe, een voerbak voor dieren. En iedereen is blij. Dat is een kind dat de wereld zal veranderen.

“Het grote succes van de lichtjesticht was dat de spelers het gesprek aangingen met de kinderen. Kinderen konden vragen stellen, maar bijvoorbeeld ook aan de kroon van Augustus voelen en ruiken aan mirre. Dat maakte het tot een echte belevenis.”

ds. Magda Hazeleger, tot voor kort predikant in De Morgenster